

Shanbekov
UNIVERSITY 1997

Ахметова Э.К.

ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ - ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ДИАГНОСТИКА

Оқу құралы

Ө.Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университетінің Ақалемиялық кеңесінде қаралып (Хаттама №5, 15.04.2025) баспаға ұсынылды.

Пікір берушілер:

Усенова А.М. – доцент, PhD, М.О.Әуезов атындағы ОҚУ
 Сулейменова С.Н. – п.ғ.к., Ө.Жәнібеков атындағы ОҚПУ
 Қуатова Ж.Ж. – п.ғ.к., Ө.Жәнібеков атындағы ОҚПУ

Ахметова Э.К.
 Педагогикалық-педагогикалық диагностика: Оқу құралы / Э.К. Ахметова. – Алматы: 2025. – 134 б.
 ISBN 978-601-217-288-1

Бұл оқу құралында психологиялық-педагогикалық диагностика теориялық негіздері, әдістері мен бағыттары, диагностикалық үдерістің кезеңдері мен ерекшеліктері қарастырылған. Оқу құралында баланың жеке даму деңгейін анықтауға бағытталған диагностикалық әдістер мен әдістеріретациялау жолдары берілген.

«Психологиялық-педагогикалық диагностика» оқу құралы кәсіби құрамы маман қалыптастыруға, білім алушылардың педагогикалық мәдени дамуына, білім беру үдерісін ғылыми-әдістемелік тұрғыда ұйымдастыруға бағытталған.

Оқу құралы студенттерге, магистранттарға, педагогтарға және білім ұйымдарында тұлғалық қасиеттерді диагностикалау мәселелеріне қызығушы танытатын барша оқырмандарға арналған.

ӘОЖ: 37

© Ахметова Э.К.

Білім беру ұйымдарының ең тиімді дамуын қамтамасыз ететін басты тенденция – психологиялық-педагогикалық диагностика әдістерін тұрақты және кезеңді түрде енгізу. Көптеген мамандар бұл процесі білім беру саласына арнайы бағытта тәсіл ретінде қарастырады. Психологиялық-педагогикалық диагностика — бұл білім беру жүйесінің тиімділігін алдын ала бағалау тәсілдерінің жүйесі, сондай-ақ педагогикалық өзара әрекет субъектілерінің жеке даму деңгейін анықтауға бағытталған.

Қазіргі білім беру үдерісінде баланың тұлғалық дамуын жан-жақты зерттеп, оның әлеуетін ашу – педагог пен психологтың маңызды міндеттерінің бірі. Осы мақсатта психологиялық-педагогикалық диагностика – білім алушылардың жеке ерекшеліктерін, қабілеттерін, білім деңгейін, эмоционалды және әлеуметтік жағдайын анықтауға мүмкіндік беретін маңызды құрал ретінде қолданылады.

Диагностика тек ақпарат жинау емес, ол – баланың ішкі әлеміне үңілу, оның дамуында мүмкіндіктер мен кедергілерді түсіну, әрі қарайғы педагогикалық әсер ету стратегиясын ғылыми негізде құрудың жолы. Осы орайда, педагогтер мен психологтар диагностика жүргізудің ғылыми-әдістемелік негіздерін, құралдарын, принциптерін мен талаптарын жете меңгеруі тиіс.

Бұл оқу құралында психологиялық-педагогикалық диагностиканың мазмұны, міндеттері мен негізгі ұғымдары, диагностикалық қызметтің құрылымы мен кезеңдері, диагностикалық әдістер мен оларды қолдану ерекшеліктері қарастырылады. Сонымен қатар, білім алушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес диагностика жүргізудің нақты мысалдары мен әдістері ұсынылады.

Қоғамдық және мемлекеттік ұйымдар жарияланған отандық саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми және мәдени салалардың инновациялық даму бағыттары білім беруді түбегейлі жаңғыртуға талап етеді. Соның негізінде білім берудің сапасына қойылатын талаптар ғана өзгеріп қоймай, нағыз жана сапалық тәсілдері де өзгереді. Білім сапасы ең алдымен педагогтардың кәсіби дайындығы мен білім беру қызметіне байланысты. Педагогтар өз қызметінің нәтижелерін, яғни білім алушылардың жеке тұлғалық және білімдік әлеуетін дамыту деңгейін бағалай білуі тиіс. Ол үшін психологиялық-педагогикалық диагностика әдістерін меңгеруі қажет.

Психологиялық-педагогикалық диагностика әдістерін қолдану педагогтарға оқыту мен тәрбиенің жаңа технологияларын сапалы түрде жетілдіруге және жасасуға, сондай-ақ өзін-өзі дамытуға мүмкіндік береді. «Психологиялық-педагогикалық диагностика» пәні психологиялық білімді нақты өмірлік жағдайларда қолдану тәсілдерін және адамның психологиялық ерекшеліктерін ескеруді қажет ететін көптеген практикалық қызмет салаларында маңызды орын алады.

Әдебиеттер тізімі

- Абдуллаева Г.О. Психолого-педагогическая диагностика личности: Учебное пособие. - Алматы: ТОО «Лантар Трейд», 2020. - 323 с.
- Аванесов В. С. Определение, предмет и основные функции педагогической диагностики / В. С. Аванесов // Педагогическая диагностика. 2002. № 1. С. 41-44.
- Ануфриев А. Ф. Практическая психодиагностика. Система основных понятий / А. Ф. Ануфриев Москва: Ось-89, 2012. 192 с.
- Ануфриев А. Ф. Психодиагностика: основы решения диагностических задач / А. Ф. Ануфриев. Москва: Ось-89, 2012. 144 с.
- Белкин А. С. Теория педагогической диагностики и предупреждения отклонений в поведении учащихся: диссертация ... доктора педагогических наук / А. С. Белкин. Москва, 1979.
- Бодалев А. А. Общая психодиагностика / А. А. Бодалев, В. В. Столин, В. С. Аванесов. Санкт-Петербург: Речь, 2000. 440 с.
- Бурлачук Л. Ф. Психодиагностика / Л. Ф. Бурлачук. Санкт-Петербург: Питер, 2002. 352 с.
- Бурлачук Л. Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л. Ф. Бурлачук, С. М. Морозов. 2-е изд., перераб. и доп. Санкт-Петербург: Питер, 2003. 528 с.
- Глуханюк Н. С. Общая психология: учебное пособие / Н. С. Глуханюк, С. Л. Семенова, А. А. Печеркина. Москва: Академия, 2009. 288 с.
- Глуханюк Н. С. Психодиагностика: учебное пособие / Н. С. Глуханюк, Д. Е. Белова. Москва: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2005. 268 с.
- Голубев Н. К. Введение в диагностику воспитания / Н. К. Голубев, Б. П. Битинас. Москва: Педагогика, 1989. 137 с.
- Государев Н. А. Психодиагностика. Методологии и методики исследования психологических типов: учебное пособие / Н. А. Государев. Москва: Ось-89, 2013. 144 с.
- Готтсданкер Р. Основы психологического эксперимента / Р. Готтсданкер. Москва: Изд-во Моск. ун-та, 1982. 464 с.
- Гусев А. Н. Психологические измерения: Теория. Методы / А. Н. Гусев, И. С. Уточкин. Москва: Аспект-Пресс, 2011. 319 с.
- Гутник И. Ю. Педагогическая диагностика в профильном обучении / И. Ю. Гутник. Санкт-Петербург: Изд-во Рос. гос. пед. ун-та им. А. И. Герцена, 2005. 56 с.
- Гутник И. Ю. Педагогическая диагностика образованности школьников: диссертация ... кандидата педагогических наук. Санкт-Петербург, 1996. 249 с.
- Давыдова Л. Н. Педагогическое диагностирование как компонент управления качеством образования: диссертация ... доктора педагогических наук / Л. Н. Давыдова. Астрахань, 2005. 343 с.
- Долинер Л. И. Педагогическая диагностика: методика разработки и использования компьютерных тестов школьной успеваемости: учебное пособие /

МАЗМҮНҮ

I ТАРАУ.	КІРІСПЕ	3
	ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ДИАГНОСТИКА: САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ	
	1.1 Диагностика туралы жалпы түсінік	5
	1.2 Психологиялық-педагогикалық диагностика	6
	1.3 Психологиялық диагностика	9
	1.4 Педагогикалық диагностика	12
	1.5 Психологиялық және педагогикалық диагностикадағы этикалық нормалар	17
II ТАРАУ.	ПСИХОЛОГИЯ ЖӘНЕ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ДИАГНОСТИКАНЫҢ ТАРИХЫ	21
	2.1 Психологиялық және педагогикалық диагностика арасындағы тарихи байланыс	21
	2.2 Психодиагностиканың дамуының тарихы	22
	2.3 Тестологияның даму кезеңдері	28
	2.4 Педагогикалық диагностика тарихы	30
III ТАРАУ.	ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ДИАГНОСТИКАДАҒЫ ӘДІСТЕР	37
	3.1 Психологиялық-педагогикалық диагностика әдістерінің ерекшеліктері	37
	3.2 Психологиялық-педагогикалық диагностика әдістерінің түрлері	38
IV ТАРАУ.	ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ӨЛШЕМДЕР	59
	4.1 Жалпы өлшеу тәсілдері	59
	4.2 Өлшеу шкалалары	61
	4.3 Психологиялық-педагогикалық өлшеулердің бағалау критерийлері	65
V ТАРАУ.	ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ДИАГНОЗ	69
	5.1 Диагностикалық процесс	69
	5.2 Диагноз және болжам	70
	5.3 Психологиялық диагноздан ерекшеліктері	74
	5.4 Педагогикалық диагноздан ерекшеліктері	76
	5.5 Диагноз қоюдағы қателіктер	79
	ПСИХОДИАГНОСТИКАЛЫҚ ӘДІСТЕМЕЛЕР ӘДБИЕТТЕР ТІЗІМІ	81
	ГЛОССАРИЙ	132
		136

Ахметова Э.К.
Психологиялық-педагогикалық диагностика
(Оқу құралы)